

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **F. G. R. R.**, nar. X
státní příslušnost X
t. č. pobytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2021, č. j. OAM-673/ZA-ZA11-P06-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 2. 2021, č. j. OAM-673/ZA-ZA11-P06-2019, se **ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobci nehrozí pronásledování ani vážná újma.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu v červenci 2019. Za důvod podané žádosti označil to, že jeho život i život jeho matky byl ohrožen pronásledováním ze strany Národní gardy. Žalobce byl členem politické strany X, pro kterou pracoval jako novinář a fotografoval demonstrace. V této souvislosti byl v hledáčku venezuelských státních orgánů, které jej zastrášovaly.
3. Protestních akcí se žalobce začal účastnit v roce 2017, kdy vstoupil do strany. Většinou probíhaly pokojně, ale od konce června začaly být agresivnější. Na akci konané 30. 7. 2017 se poprvé setkal s Národní gardou. Zakázali mu tam fotit, vytrhli mu kameru a rozbili ji. Vzali mu také občanský průkaz. Chtěli ho odvézt na policejní stanici, on jim ale utekl. Od tohoto okamžiku začalo pronásledování. Žalobce dále popsal konkrétní problémy, které ve Venezuele měl. V září 2017 jel například s matkou do obchodu a pronásledovaly je dvě motorky s řidiči v uniformách Národní gardy. Žalobci se ale podařilo schovat. V tom samém měsíci mu poškrábali auto. Jeho matka dostávala výhružné lístky. Několikrát během noci jim někdo domů volal, ale po zvednutí telefonu se nikdo neozval. Mnohokrát jim házeli kameny do oken. Na bouřlivé demonstraci v květnu 2019 jej Národní garda chytila a odvezla stranou. Matka jej odtud dostala. Perzekuce pak zesílila a žalobce se rozhodl Venezuelu opustit. Žalobce se obává, že pokud by se vrátil, zatkli by ho. V souvislosti s těmito problémy se na nikoho neobrátil.
4. Žalovaný se při pohovoru žalobce dotazoval na stranu X a působení žalobce v ní. Uvedl, že pro ni pracoval jako novinář a fotograf. Zúčastnil se mnoha protivládních manifestací organizovaných opozičními stranami. Fotografie pořízené na demonstraci předával straně, která dále rozhodla o jejich publikaci. Před vstupem do strany se žalobce na univerzitě angažoval ve studentském hnutí, které pomáhalo politickým stranám. Dělal například pozorovatele u voleb.
5. Ve Venezuele žil žalobce se svou matkou a otcem, na které jeho pronásledování také nepřímě dopadalo. Pracoval jako nezávislý novinář. Pro stranu X pracoval pouze jako dobrovolník. Hlavní příjem měl z provozu fotoateliéru, kde fotil např. svatby. Na venezuelské poměry měl docela vysoký příjem. Finančně pomáhal i svým rodičům. Díky jeho platu měli dostatek financí k obživě. Žalobce také uvedl, že v prosinci 2018 vycestoval do EU, aby Venezuelu reprezentoval v karetní soutěži.
6. Při doplňujícím pohovoru, který se konal zhruba o rok později, se žalovaný žalobce ptal na historii strany X, její politický program a členy. Žalobce uvedl, že se jedná o legální stranu. Nevěděl, kdy byla založena. On sám komunikoval s T. G., C. R. a J. B. Neznal přesnou strukturu strany, počet jejích členů, její program ani výsledek v posledních volbách. Uvedl, že jejím cílem je uspět ve volbách a změnit režim. Přiznal, že on sám se o volby nebo strukturu strany moc nezajímal. Zabýval se pouze konflikty, které fotil. Strana mu byla blízká tím, že chce změnit současný režim. Žalobce uvedl, že nemá k dispozici členský průkaz, ale pouze dokument podepsaný zastupitelem strany R. L., na kterém je uvedeno, že žalobce je členem strany a jako novinář byl pronásledován. Člověk, který mu toto potvrzení vydal, žádá o azyl ve Španělsku. Žalobce ho osobně nezná a neví, jakou měl ve straně funkci, zřejmě měl na starosti administrativu. Potvrzení žalobci poslal jeho bratranec.

7. Na dotaz, jak si žalobce vysvětluje, že nikdy nebyl zadržen ani trestně stíhán, žalobce odpověděl, že vězněny jsou ve Venezuele osoby na vysokých pozicích v opozičních stranách. On sám byl na nízké úrovni. Takoví lidé jsou zastrašováni. Pouze pokud by se dostali do většího povědomí, hrozí jim i větší nebezpečí. O mezinárodní ochranu žalobce nepožádal již při své cestě do EU v roce 2018, protože jeho potíže do té doby nebyly tak závažné. Začalo se to zhoršovat až po jeho návratu.
8. Žalobce žalovanému přislíbil, že se pokusí obstarat fotografie a videa, která natáčel. Později žalobce doložil dvě fotografie. Na jedné z nich je žalobce s politikem L. L. při příležitosti akce na podporu starosty města Carora a na druhé je žalobce stojící na pozadí tanku, když fotil demonstraci v roce 2017.
9. Žalovaný neshledal obavy žalobce z pronásledování důvodnými. Doložené potvrzení o jeho členství a aktivitách pro stranu, za které čelil pronásledování, žalovaný vyhodnotil jako nevěrohodné. Poukázal na to, že toto potvrzení bylo vydáno dne 5. 6. 2019, žalobce však Venezuelu opustil až o měsíc později. Žalovaný měl pochybnosti o tom, kdo skutečně daný dokument napsal, pokud žalobce sám přiznal, že dotyčného poslance osobně nezná. Tento poslanec měl navíc žádat o azyl ve Španělsku. U strany X, která je legální opoziční stranou, však lze předpokládat, že má své administrativní oddělení ve Venezuele. Doložený materiál proto žalovaný nevyužil jako podklad rozhodnutí k prokázání jeho opozičních aktivit. Doložené fotografie žalovaný využil podpůrně.
10. Tvzení žalobce o významné novinářské činnosti pro stranu X žalovaný považoval za účelová. Z výpovědi žalobce plyne, že ve vlasti nevyvíjel jakkoli veřejně známou činnost, která by vedla k problémům se státními orgány. Fotografie nezveřejňoval pod svým jménem, pouze je předával straně, která je publikovala sama, aniž by uvedla jméno žalobce. Stejně tak i články, které žalobce údajně sám napsal, publikoval jen anonymně na facebooku. Nijak se nevěnoval politické činnosti, na demonstracích nevystupoval ani se neprojevoval, pouze fotil. Navzdory své funkci novináře nedokázal zodpovědět základní otázky ohledně struktury a fungování strany či jejího politického programu. Nebyl významným členem strany, který by se mohl stát terčem pronásledování. Své členství ani svou práci pro stranu nedoložil. Jeho tvrzením o významné politické činnosti proto žalovaný neuvěřil.
11. Venezuelské státní orgány žalobce nikdy ani jen nekontaktovaly v souvislosti s jeho aktivitami. Nebyl zadržen, obviněn ani trestně stíhán. Navíc svou vlast bez problémů krátkodobě opustil v roce 2018. Žalobce popřel, že by během demonstrací, kterých se účastnil, byl zadržen Národní gardou. Politická strana X je legální strana s kandidáty ve všech volbách a se zastoupením ve venezuelském parlamentu. Manifestace jsou navíc ve Venezuele povolené. Tvzení žalobce, že by členové této strany či její spolupracovníci byli pronásledováni, je podle žalovaného neoprávněné.
12. To, že by tvrzené problémy s Národní gardou, které žalobce údajně měl (pronásledování na motorce, výhružky, házení kamenů do oken apod.), souvisely s jeho činností novináře, žalovaný označil za spekulaci. Přestože Národní garda podle žalobce znala jeho identitu, nikdy jej nepředvolala k výslechu ani nezadržela. Žalovaný má proto pochybnosti o věrohodnosti tvrzení žalobce, který zřejmě jenom vygradoval svůj azylový příběh, aby dosáhl pozitivního výsledku své žádosti.

13. K údajnému zničení kamery při jedné z demonstrací, poškrábání auta nebo házení kamenů do oken se podle žalovaného sice jednalo o nezákonné jednání příslušníků Národní gardy, ale žalobce se mohl obrátit na příslušné orgány, což neudělal. Žalobce tedy neprokázal, že by ve vlasti byl pronásledován. Pokud by venezuelské orgány skutečně měly o jeho osobu zájem, jistě by za účelem jeho postihu využily účinnější prostředky.
14. Závěrem žalovaný zdůraznil, že žalobce opakovaně bez problémů vycestoval ze země se svým pasem, který mu státní orgány vydaly. Byť tvrdil, že podnětem k opuštění Venezuely bylo stupňování problémů v roce 2019, většina incidentů, o kterých mluvil, se měla odehrát během roku 2017. Opuštění Venezuely proto ve skutečnosti bylo motivováno něčím jiným, než údajným pronásledováním pro uplatňování politických práv. Ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný pouze odkázal na své odůvodnění k písm. a).
15. K neudělení humanitárního azylu žalovaný konstatoval, že v případě žalobce neexistuje žádný důvod hodný zvláštního zřetele. Z informací o zemi původu sice plyne, že v zemi je hospodářská krize, se kterou souvisí problémy se zásobováním léků a potravin. Žalobce však neuvedl, že by se ho tato krize jakkoli dotkla. Netvrdil, že by trpěl nedostatkem jídla nebo že by jeho rodina měla ekonomické problémy. Naopak, uváděl, že na poměry Venezuely měl vysoký příjem a mohl zabezpečovat i své rodiče. Žalobce ani jeho rodiče proto nespádají mezi ohrožené obyvatele.
16. Neudělení doplňkové ochrany žalovaný podložil podobnými důvody jako neudělení azylu.

II. Obsah žaloby

17. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že žalovaný bagatelizoval aktivity a problémy žalobce a dospěl pak k nesprávnému závěru, že žalobce ve vlasti neuplatňoval politická práva ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný nepovažuje výpověď žalobce za nevěrohodnou. Měl z ní proto vycházet. Žalobce se účastnil protestních akcí, fotografoval je a členové Národní Gardy ho při jedné z nich legimitovali a rozbili mu kameru. Následně jej zastražovali, pronásledovali a vyhrožovali jemu i jeho rodičům. Závěr žalovaného, že žalobce ve vlasti nevyvíjel žádnou veřejnosti známou činnost, pro kterou by měl problémy, je nesprávný.
18. Žalovaný považuje za spekulaci, že by problémy žalobce souvisely s jeho aktivitami. Toto posouzení však neodpovídá skutečnosti. Žalobce odkazuje na zásadu „v pochybnostech ve prospěch žadatele“ a na judikaturu, ze které plyne, že žadatel o mezinárodní ochranu nemá povinnost prokazovat svá tvrzení jinak, než věrohodnou výpovědí. Žalovaný nepřipustně zlehčuje politickou aktivitu žalobce a ignoruje kontext země původu. Z judikatury přitom jasně plyne, že nelze rozlišovat méně a více intenzivní aktivity spočívající v uplatňování politických práv. Podstatné je, zda tyto aktivity vyvolaly pronásledování nebo odůvodněný strach z pronásledování v dané zemi, s ohledem na její charakteristiky.
19. Žalobce dále rozporuje úvahu žalovaného o tom, že pokud by žalobce byl pro venezuelské orgány zájmovou osobu, neumožní mu ze země bez problému vycestovat. Podle žalobce nelze bez dalšího tvrdit, že legální vycestování ze země automaticky snižuje pravděpodobnost pronásledování. Vysoký počet žádostí venezuelských občanů v EU svědčí o tom, že tamní režim buď nedokáže, nebo nechce zabránit svým občanům vycestovat ze země.

20. Žalobce nesouhlasí s neudělením azylu a doplňkové ochrany. Žalovaný podle něj nedostatečně zjistil skutkový stav, v důsledku čehož pak dospěl k nesprávnému závěru o neexistenci hrozby pronásledování.
21. V dalším bodu žalobce namítá, že jeho vycestování by v důsledku aktuální bezpečnostní situace bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, zejména práva na život a práva nebýt podroben špatnému zacházení. Veškeré dostupné zprávy o Venezuele, včetně těch, které shromáždil žalovaný, shodně potvrzují existenci hluboké humanitární krize. Dochází tam k bezprecedentnímu porušování lidských práv, včetně těch nederogovatelných. Tyto zprávy dokládají, že návrat žalobce do Venezuely není možný a představoval by porušení zásady *non refoulement*. Dokonce i Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky („UNHCR“) vyzval státy, aby nevracely Venezuelany do vlasti. Ve Venezuele panuje vysoká kriminalita a její obyvatelé se dennodenně potýkají s nedostatkem potravin či základních léků. Je tam vysoká inflace. Bezpečnostní složky tvrdě potlačují jakýkoliv projev opozice. Situace se tam neustále zhoršuje.
22. Uvedené problémy plynoucí z rozsáhlé humanitární krize jsou podle žalobce důvodem, pro který mu žalovaný měl udělit humanitární azyl. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je ve vztahu k humanitárnímu azylu nepřezkoumatelné.

III. Vyjádření žalovaného

23. Žalovaný ve svém vyjádření poukazuje na to, že žalobce ve Venezuele svým jménem nepublikoval fotografie z protestů, pouze je předával straně X. Na demonstracích aktivně nevystupoval a neprojevoval se. Ohledně politické strany, jejímž měl být údajně členem, měl pouze povrchní znalosti. V souvislosti se svými aktivitami neměl se státními orgány v zemi původu žádné problémy. Nikdy jej nezadrželi ani trestně nestíhali. Kromě toho v prosinci 2018 bez problémů vycestoval z Venezuely a pak se vrátil zpět. To potvrzuje nedůvodnost jeho obav z pronásledování. Žádným problémům nečelil ani při opětovném vycestování v roce 2019. Obavy žalobce z jednání X působí účelově a nevěrohodně, stejně jako to, že měl být v zemi původu sledován či dokonce pronásledován státní mocí. S těmito problémy se v zemi původu neobrátil s žádostí o pomoc na příslušné státní orgány. Není pravdou, že by žalovaný nepovažoval výpověď žalobce za nevěrohodnou.
24. Obecnou situaci ve Venezuele žalovaný přirovnal k situaci v jiných zemích Afriky, Latinské Ameriky a jižní Asie. Tato situace se tedy netýká pouze žalobce. Pokud by žalobce neuváděl další důvody, jeho žádost by bylo možné zamítnout jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. c) zákona o azylu (žádost podaná pouze proto, aby žadatel unikl situaci všeobecné nouze). Samotná situace ve Venezuele proto nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, ani humanitárního azylu. Na něj není právní nárok a uděluje se pouze v případech hodných zvláštního zřetele. A to případ žalobce není.
25. K odkazu žalobce na stanovisko UNHCR žalovaný uvedl, že se jedná pouze o nezávazné doporučení. Žalobce ve Venezuele měl práci i vysoký příjem. Přestože úroveň dodržování lidských práv ve Venezuele není dostatečná, každou žádost o mezinárodní ochranu žalovaný hodnotí přísně individuálně. V případě žalobce žalovaný nezjistil, že by mu hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

26. Žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná.
27. Žaloba je důvodná.
28. Podstatou první žalobní námitky je, zda žalovaný řádně posoudil, jestli žalobce byl v zemi původu pronásledován v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod, resp. zda má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání politických názorů. Nejprve je ale nutné posoudit otázku věrohodnosti výpovědi žalobce, která je mezi stranami rovněž sporná.

a. Věrohodnost žalobce

29. Krajský soud předesílá, že v řízení ve věci mezinárodní ochrany se často rozhoduje za situace důkazní nouze. Zároveň se jedná o prospektivní rozhodování (posuzuje se tedy riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu), kdy má nesprávné rozhodnutí pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež je vychýleno ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. „*Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel, ani žalovaný schopen doložit, či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele*“ (rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70). Obdobně v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“ Pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet.
30. Žalovaný na několika místech rozporuje věrohodnost tvrzení žalobce. V první řadě žalovaný považuje za nevěrohodné doložené potvrzení vydané poslancem strany X, R. L. Toto potvrzení podle žalovaného nelze pokládat za důkaz o politických aktivitách žalobce, za které byl ve vlasti pronásledován. S tímto hodnocením krajský soud souhlasí. Otázka, zda byl žalobce ve vlasti pronásledován, je předmětem právního posouzení žalovaného, které má vycházet z hodnocení tvrzení žalobce a jejich konfrontace s informacemi o zemi původu. Pro krajský soud je pochopitelné, že žalovaný při hodnocení této otázky nepřihlédl k potvrzení vydanému člověkem, se kterým se žalobce dle svých slov osobně nezná, a který se ani nenachází ve Venezuele a tudíž je stěží představitelné, že mohl mít dostatek relevantních informací k tomu, aby mohl objektivně tvrdit, že žalobce byl ve vlasti pronásledován politikem.

31. Zároveň však toto potvrzení podle krajského soudu nelze odmítnout jako celek. Může být relevantní minimálně ve vztahu k potvrzení členství žalobce ve straně X, které žalovaný dostatečně nezpochybnil. Žalovaný označil za nadhodnocená tvrzení žalobce o tom, že aktivně působil jako novinář pro stranu X. Poukázal pak zejména na to, že činnost žalobce nebyla nijak veřejně známá a nebyl významným členem strany. Samotné členství ve straně ani určitou aktivitu v její prospěch však žalovaný výslovně nezpochybnil.
32. Žalovaný pak na několika místech svého rozhodnutí konstatuje, že má závažné pochybnosti o věrohodnosti výpovědi žalobce. Žádné komplexní hodnocení věrohodnosti tvrzení žalobce však žalovaný neprovedl. Naopak, tvrzení, která v něm vzbuzují pochybnosti o věrohodnosti, žalovaný následně podrobuje věcnému posouzení. Na str. 10 tak žalovaný nejprve naznačuje nevěrohodnost tvrzení žalobce ohledně jednotlivých problémů s X, a na str. 11 pak tyto incidenty věcně hodnotí jako nezákonné jednání příslušníků X, proti kterému se žalobce mohl bránit. Chce-li však žalovaný částečně zpochybnit věrohodnost výpovědi žadatele, musí především řádně identifikovat, které její části považuje za nevěrohodné a z jakého důvodu. Tato tvrzení či části azylového příběhu pak vyloučí z věcného posouzení žádosti a pracuje pouze s těmi tvrzeními, které shledal věrohodnými. To však žalovaný neudělal. S ohledem na nedůsledné zpochybnění věrohodnosti ze strany žalovaného, proto krajský soud bude vycházet z toho, že žalobce byl řadovým členem strany X, pro kterou v určitém rozsahu fotografoval demonstrace.

b. Pronásledování pro uplatňování politických práv nebo zastávání politických názorů

33. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
34. Pojem uplatňování politických práv ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu je nutné vykládat v souladu s čl. 43 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), protože § 12 písm. a) zákona o azylu je promítnutím této ústavní normy na zákonné úrovni. Za politická práva a svobody tudíž musejí být pokládána politická práva ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého Listiny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67).
35. Pokud jde o zastávání politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, tento pojem je o něco širší, než uplatňování politických práv. Toto ustanovení již nemá svůj původ v Listině, ale přímo v Úmluvě o právním postavení uprchlíků. Lze proto vycházet z výkladu obsaženého v Příručce UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků, podle které *„[z]astávání politických názorů lišících se od názorů vlády není samo o sobě důvodem k nárokování si právního postavení uprchlíka, a žadatel musí prokázat, že skutečně má obavy z pronásledování pro své názory. Předpokladem toho je, že žadatel zastává názory, které nejsou tolerovány ze strany úřadů a které kritizují jejich politiku a metody. Dále to předpokládá, že tyto názory se staly předmětem pozornosti úřadů nebo jsou jimi přisuzovány žadateli“* (viz bod 80). Zároveň je toto ustanovení třeba vykládat souladně se směrnicí č. 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“), která v čl. 10 odst. 1 písm. e) definuje politické názory jako pojem zahrnující *„zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.“*

36. Žalobce pak správně namítá, že z judikatury zároveň jasně plyne, že za kritérium pro rozlišení, zda určité jednání představuje uplatňování politických práv, nelze brát intenzitu či rozsah výkonu těchto práv, ani společenský dopad takového jednání, neboť takový selektivní přístup by popíral podstatu ochrany před pronásledováním z daného důvodu. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 – 44). Podstatné je, zda daná forma aktivity vyvolala pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování z tohoto důvodu v dané zemi původu, a to s ohledem na její charakteristiky.
37. Pokud žalobce byl členem opoziční strany a běžně se účastnil demonstrací, z nichž pořizoval fotografie či videa, krajský soud nepochybuje o tom, že uplatňoval svá politická práva, přinejmenším právo shromažďovací podle čl. 19. odst. 1 Listiny a právo sdružovat se v politických stranách podle čl. 20 odst. 2 Listiny. Zároveň je zřejmé, že žalobce zastával politické názory. Navíc lze dodat, že z hlediska naplnění podmínky azylově relevantního důvodu pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu není podstatné, zda žadatel o mezinárodní ochranu určité politické názory skutečně zastává anebo je zastává pouze zdánlivě, neboť jsou mu připisovány původci pronásledování (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67).
38. Druhou otázkou však je, zda žalobce byl v této souvislosti pronásledován, případně, zda by mu pronásledování s přiměřenou pravděpodobností hrozilo v případě návratu do Venezuely.
39. Pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, na rozdíl od písm. b), nestačí pouze hrozba budoucího pronásledování. Žadatel musí být pronásledován již v momentu, kdy opouští zemi původu. S žalovaným krajský soud souhlasí, že příkoří, kterému měl žalobce čelit v zemi původu, nelze považovat za pronásledování a podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) proto nesplňuje.
40. Pronásledováním se podle § 2 odst. 8 zákona o azylu a rovněž dle čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice rozumí především závažné porušení základních lidských práv. Žalobce však žádnému závažnému porušení lidských práv ve vlasti nečelil. Sérii incidentů, které popisoval, ani ve svém souhrnu nedosáhly takové intenzity či systematickosti, aby je bylo možné označit za pronásledování. Tyto incidenty neměly kromě vyvolání určitého strachu žádný významnější dopad na život žalobce v zemi původu. Nepředstavovaly závažné porušení jeho lidských práv.
41. Pokud však jde o posouzení důvodnosti obav žalobce z budoucího pronásledování pro zastávání politických názorů, v této otázce již rozhodnutí žalovaného neobstojí.
42. Posuzování odůvodněných obav z pronásledování má prospektivní povahu, posuzuje se riziko hrozící žadateli v budoucnu, takže není nezbytné, aby žadatel o mezinárodní ochranu v minulosti již konkrétní akt pronásledování prožil (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, čj. 1 Azs 227/2017-33 nebo ze dne 26. 7. 2018, čj. 7 Azs 162/2018-47).
43. Hodnotit přiměřenou pravděpodobnost budoucího pronásledování by žalovaný měl na základě tvrzení žadatele, konfrontovaných s informacemi o zemi původu týkajícími se obdobných případů. V rozhodnutí žalovaného však taková konfrontace s informacemi o zemi původu chybí. Přestože žalovaný shromáždil zprávy o Venezuele, při posuzování

podmínek pro udělení azylu žalobci s nimi žalovaný vůbec nepracuje a neexistenci hrozícího pronásledování dovozuje pouze z vlastních spekulací a nerelevantních skutečností.

44. Žalovaný opakovaně poukazoval na to, že pokud by venezuelské státní orgány skutečně měly zájem o osobu žalobce, využily by vůči němu represivnější prostředky a nedovolily by mu vycestovat ze země. Z toho, že žalobce doposud nebyl zadržen nebo trestně stíhán, žalovaný dovozuje, že žádná podobná hrozba v jeho případě neexistuje ani do budoucna. Žalovaný také zpochybňuje, že by mohlo docházet k pronásledování členů či spolupracovníků legální opoziční strany. Tyto zjednodušené závěry však nelze činit bez dostatečných znalostí situace v zemi původu žalobce.
45. Z informací, které má žalovaný ve spisu, přitom plyne, že vláda a vládě podřízené instituce přijímají opatření, která směřují k neutralizaci, potlačování a kriminalizaci politických protivníků a lidí kritizujících vládu. Od roku 2016 se tento trend urychlil a zvýšily se represálie zaměřené na politickou opozici. Postupně přijímané zákony a prováděné reformy umožňují kriminalizovat opozici a každého, kdo vládu kritizuje. K červnu 2019 bylo 22 poslanců X zbaveno poslanecké imunity a mnozí z nich byli obviněni ze závažných trestních činů proti republice. Od roku 2017 do roku 2019 se v zemi konaly tisíce demonstrací, na kterých byly zadrženy tisíce osob. Svévolné zadržování vláda využívá jako jeden z hlavních prostředků pro zastrašování a utlačování politické opozice a jakéhokoli skutečného či domnělého vyjadřování nesouhlasu. V těchto případech dochází k vážnému a opakovanému porušování práva na spravedlivý proces a většinou také k určité formě špatného zacházení (viz Zprávu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva).
46. Zpráva Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky v podobném duchu uvádí, že situace eskalovala v únoru 2019. V rámci zesílených zásahů proti opozici přibývalo nelegálních poprav, především v městských částech, jejichž obyvatelé byli podezírání z toho, že se odklonili od M. Podle této zprávy sice nedochází k systematické likvidaci opozičních struktur, ale k budování všeobecné kulisy ohrožení. Před prezidentskými volbami v roce 2018 bylo mnoho představitelů opozice pod různými záminkami uvězněno, bylo v domácím vězení, nebo uprchlo do exilu. Zpráva dále uvádí, že venezuelská vláda postupuje proti opozičnímu hnutí, ale také proti jednotlivým osobám, různými prostředky. Cílená opatření směřují zejména proti exponovaným jednotlivcům, účastníkům demonstrací a také proti mladým lidem v městských čtvrtích považovaných za opoziční.
47. Z citovaných informací, které jsou součástí správního spisu, plyne, že zastánci politické opozice mohou ve Venezuele čelit problémům z důvodu svého politického přesvědčení, a to i v případě, že se jedná o řadové demonstranty. Žalobce ve své výpovědi uváděl, že k věznění dochází spíše u vysoce postavených politiků, zatímco méně prominentní příslušníci opozice jsou zastrašováni s cílem odradit je od podpory opozice. V kontextu informací o zemi původu toto tvrzení nepůsobí nevěrohodně. Naopak, je s těmito informacemi souladné. Proto nelze bez bližšího odůvodnění tvrdit, jak to činí žalovaný, že pokud by žalobce skutečně byl v hledáčku venezuelských bezpečnostních služeb, využily by vůči němu mnohem tvrdšího postihu. Stejně tak je zcela mylná představa žalovaného, že pokud venezuelská ústava garantuje shromažďovací právo a žalobce byl členem legální opoziční strany, je jeho pronásledování nepravděpodobné.

48. Přestože žalobce nebyl v minulosti zatčen, ani nečelil trestnímu stíhání, s ohledem na informace o zemi původu nelze zcela vyloučit, že by jej podobné problémy nepostihly, pokud by ve své opoziční činnosti pokračoval. V tomto ohledu žalovaný posoudil jeho žádost nedůsledně. Bylo na místě, aby se žalovaný mnohem pečlivěji zabýval postavením členů strany X ve Venezuele, rozsahem činnosti, kterou žalobce pro tuto stranu vykonával, a aby posoudil, zda tato činnost v budoucnosti nemůže vést k přiměřené pravděpodobnosti jeho pronásledování. Obzvláště, pokud ze shromážděných informací plyne, že zásahy proti opozici zesílily v roce 2019, nedlouho předtím, než žalobce Venezuelu opustil.
49. V tomto ohledu pak nestačí tvrdit, že žalobce bez problémů z Venezuely (opakovaně) vycestoval. Legální vycestování ze země původu dostatečně nesvědčí o nedůvodnosti obav žadatele z pronásledování. I ze zpráv o zemi původu plyne, že mnozí představitelé opozice uprchli ze země z důvodu obavy z pronásledování. Lze si totiž představit, že bude v zájmu režimu, který se snaží zastrašovat politickou opozici, aby se jejích představitelů „zbavil“ tím, že jim umožní vlast opustit. K tomu, aby žalovaný mohl vyvozovat závěry o neexistenci rizika pronásledování v případě bezproblémového vycestování žadatele ze země, by musel shromáždit relevantní informace, které tento jeho závěr podpoří. To však neudělal. Pro úplnost krajský soud ohledně vydání cestovního pasu žalobci dodává, že žalobce se podle svým slov poprvé setkal s X na demonstraci dne 30. 7. 2017, zatímco pas mu byl vystaven 6. 6. 2017. Není proto objektivní důvod, aby žalovaný spojoval nedůvodnost obav žalobce z pronásledování také se získáním cestovního dokladu.
50. Krajský soud proto dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného ve vztahu k otázce odůvodněnosti strachu žalobce z budoucího pronásledování pro zastávání politických názorů nemá dostatečnou oporu ve správním spisu.

c. Obecná bezpečnostní situace ve Venezuele

51. Námitka žalobce, podle které měl žalovaný k udělení mezinárodní ochrany přistoupit z důvodu celkově špatné bezpečnostní situace v zemi původu, je nedůvodná.
52. Žalovaný ve vztahu k posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalobci nezpochybnil existenci politické a hospodářské krize ve Venezuele. Poukázal však na to, že žalobce v řízení neuvedl, že by se jej tato krize osobně jakýmkoliv způsobem dotkla. V tom má žalovaný pravdu.
53. Aby žadateli mohla být udělena doplňková ochrana, musí především tvrdit, že v jeho případě existují konkrétní důvody, pro které by mu po návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy v některé z podob podle § 14a odst. 2 zákona o azylu.
54. Obecně platí, že nebezpečí, kterým je všeobecně vystaveno obyvatelstvo jednotlivé země nebo jeho část, sama o sobě nepředstavují konkrétní ohrožení, které by mohlo být hodnoceno jako vážná újma (bod 35 preambule kvalifikační směrnice). Pouze v situaci ozbrojeného konfliktu [§ 14a odst. 2 písm. c)] judikatura dovodila, že výjimečně může reálné nebezpečí vážné újmy existovat v případě vysoké intenzity nerozlišujícího násilí, které způsobuje, že civilista již z pouhého důvodu své přítomnosti na daném území bude čelit skutečnému ohrožení svého života nebo lidské důstojnosti (srov. rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-465/07, *Elgafaji*). Žalobce ovšem nenamítá, že by ve Venezuele probíhal ozbrojený konflikt a taková skutečnost neplyne ani z informací o zemi původu.

55. Obecně neútesná humanitární situace ve Venezuele vyvolaná tamní hospodářskou a politickou krizí sama o sobě nemůže být důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Obzvláště, pokud žalobce v rámci pohovoru neuvedl jakýkoliv negativní důsledek této krize na jeho život.

d. Humanitární azyl

56. Žalobce nedůvodně vznáší námitky také vůči neudělení humanitárního azylu. Humanitární azyl lze podle § 14 zákona o azylu udělit v případě hodném zvláštního zřetele. Se žalobcem sice lze obecně souhlasit, že humanitární katastrofa by v určitých případech mohla být považována za takový důvod. I ve vztahu k humanitárnímu azylu však platí, že při posuzování, zda se o případ hodný zvláštního zřetele jedná, žalovaný vychází zejména z tvrzení samotného žadatele. V tomto případě ovšem žalobce netvrdil žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné usuzovat, že by v jeho případě mohl existovat důvod pro udělení humanitárního azylu. Neuváděl, že by hospodářská krize měla podstatnější dopady na jeho život. Naopak, žalovanému lze dát za pravdu, když zohlednil zejména to, že žalobce uvedl, že na venezuelské poměry měl nadstandardní příjem, ze kterého mohl živit i své rodiče. Netvrdil, že se jej jakkoliv dotkl nedostatek léků či potravin. Není pravdou, jak žalobce namítá ve své žalobě, že by během pohovoru několikrát zmínil velmi špatnou situaci ve Venezuele. Ve skutečnosti ohledně obecné situace ve Venezuele kromě svých politických problémů nic netvrdil. Žalovanému proto nelze oprávněně vyčítat, že žalobci neudělil humanitární azyl. Odůvodnění napadeného rozhodnutí není v otázce neudělení humanitárního azylu nepřezkoumatelné.

V. Závěr a náklady řízení

57. Žalovaný zjistil skutkový stav ve vztahu k existenci přiměřené pravděpodobnosti pronásledování žalobce neúplně. Jeho závěry o této klíčové otázce nemají dostatečnou oporu v podkladech obsažených ve správním spisu. Jedná se o závažnou vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Krajský soud proto přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného bez jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jak uvádí výrok I. rozsudku. Žalovaného v dalším řízení váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
58. V dalším řízení bude povinností žalovaného odstranit vytýkané vady řízení a vydat nové rozhodnutí. *Především si bude muset obstarat přesné a aktuální informace o zemi původu žalobce, které se budou týkat situace členů politické strany X, resp. zastánců politické opozice.* Na základě těchto zpráv pak zhodnotí, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že by se žalobce, coby člen této strany a pravidelný účastník demonstrací, které dokumentoval, mohl dostat do hledáčku státních orgánů, pokud by v projevu svých politických práv pokračoval, a zda by hrozilo, že jej státní orgány budou z tohoto důvodu pronásledovat.
59. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl procesně úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení. Žádné mu však podle obsahu spisu nevznikly. Proto mu je soud nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 23. února 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce